

Verslag

Aan
AB-leden

Datum en tijd bespreking
12 februari 2026, 19.00 - 20.00 uur

Plaats bespreking
B9.12

Datum
2 maart 2026

Contactpersoon
A. Verbout
annemarieke.verbout@agv.nl

Onderwerp bespreking
Technische sessie Evaluatie Nota
Peilbeheer

Technische sessie Evaluatie Nota Peilbeheer

Introductie door Bea de Buisonjé

Aan de hand van een presentatie (zie bijlage) licht Bea de Buisonjé de aanleiding voor deze sessie toe. Na de verkiezingen zal het nieuwe bestuur van AGV een nieuwe Nota Peilbeheer opstellen, ter visie leggen en vaststellen. Het huidige bestuur wil eind '26 kaders vaststellen voor de nieuwe nota. In 2026 zijn er verschillende sessies met het Algemeen Bestuur om te komen tot deze kaders, waarvan de eerste vandaag is. De sessie van vandaag gaat over de evaluatie van de huidige nota.

Inhoudelijke toelichting door Annemarieke Verbout (beleidsadviseur)

Aan de hand van een presentatie (zie bijlage) laat Annemarieke de aanpak en resultaten van de evaluatie zien. In grote lijnen heeft de huidige nota goed gefunctioneerd en juridisch stand gehouden, maar op een aantal punten is actualisatie nodig – met name omdat de ambities rondom remmen van bodemdaling en uitstoot van broeikasgassen vanuit veenweiden hoger zijn dan een aantal jaar geleden. In de komende maanden verwachten we nieuwe kaders vanuit Rijk en provincies. Wij willen parallel starten met de voorbereidingen voor de nieuwe nota en gaandeweg aansluiten op de nieuwe rijks- en provinciale kaders.

Plenaire discussie naar aanleiding van de presentaties

Verschiedende vragen gaan over de juridische kaders:

- *Wat zijn precies gronden om een peilbesluit (in de rechtbank) af te keuren?*
- Mensen kunnen beroep aantekenen tegen een peilbesluit bij de rechtbank (en in tweede instantie eventueel bij de Raad van State). In de praktijk kijkt de rechter heel nauwkeurig naar wat er precies in de Nota Peilbeheer staat en of het peilbesluit daarmee in overeenstemming is. Het is dus heel belangrijk om de teksten in de nota juridisch gezien zorgvuldig te formuleren. Bij een volgende sessie zullen de juridische aspecten rondom peilbesluiten ook aandacht krijgen.
- *De nota heeft bodemdalingremmende maatregelen gestimuleerd: welke maatregelen worden precies bedoeld?*
Het gaat hier met name om waterinfiltratiesystemen (WIS). Bij positief advies van het waterschap kunnen agrarische ondernemers dat aanleggen.
- *Moet AGV juridisch gezien het huidige grondgebruik faciliteren?*
In de Omgevingswet staat dat het waterschap overstromingen, wateroverlast en waterschaarste moet voorkomen en beperken, in samenhang met bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van die watersystemen en vervulling van maatschappelijke functies door het watersysteem.
Wat de gewenste maatschappelijke functies zijn, daar gaat het waterschap niet zelf over. Dat ligt bij de provincies en gemeenten.

Verslag

- *Hoe houden we rekening met het gegeven dat de provinciale wateroverlastnormen mogelijk verdwijnen?*
Of dit gebeurt hangt af van de Deltabeslissing, eind 2027. We stemmen hiermee zo goed mogelijk af.

Datum
2 maart 2026

Pagina
2 van 8

Discussie in deelgroepen

Groep 1: 6 AB-leden. Voorzitter: Kirsty Blatter. Notulist: Carolien van Gool

Welke discussies zijn u bijgebleven rond peilbesluiten de afgelopen jaren? Wat zijn voor u de belangrijkste dilemma's?

Detailniveau en tijdshorizon van de nota

- Het is de vraag of de Nota Peilbeheer een strategisch plan moet zijn dat op langere termijn kijkt (2050, 2100) en 'hoog over' afwegingen maakt. Bijvoorbeeld over de vraag of het huidige peilbeheer op termijn nog wel houdbaar is, of het landgebruik moet veranderen (bijvoorbeeld richting natte teelten), of de kosten van het huidige peilbeheer nog wel opwegen tegen de baten, wat we eigenlijk verstaan onder 'wateroverlast'.
- Deze afwegingen liggen in principe niet bij het waterschap, maar (vooral) bij de provincie. Het waterschap kan uiteraard wel adviseren. De Nota Peilbeheer is vooral bedoeld als praktisch afwegingskader voor (lokale) peilbesluiten – het gaat over centimeters, drooglegging en landgebruik - en niet voor een lange termijnstrategie. Het waterschap kan niet zomaar besluiten 'wij volgen het peil niet meer'. Daarmee zouden we in conflict komen met provinciale normen.
- Wel is de vraag hoeveel speelruimte het waterschap eigenlijk heeft, binnen de kaders van 'normaal maatschappelijk belang'. Het is belangrijk om daar aandacht aan te besteden in de nieuwe nota.

Aantal peilvakken en waardedaling laaggelegen delen

- In de afgelopen jaren kwam het aantal peilvakken vaak terug bij de bestuurlijke behandeling van peilbesluiten.
- Meer peilvakken geeft meer mogelijkheid tot lokaal maatwerk, maar ook meer barrières voor vis en meer beheerkosten. Dit is en blijft een dilemma. Een weiland is geen biljartlaken en heeft altijd variatie in bodemhoogte. Een oplossing zou kunnen zijn dat de provincie een functiewijziging toepast op een lager gelegen gedeelte en de waardedaling dan compenseert.
- Een andere optie is dat we nadeelschade accepteren als beleidsinstrument. Op dit moment is AGV terughoudend met het accepteren van nadeelschade.

Data en rekenmethoden

De afgelopen jaren waren er in het bestuur vaak vragen over gebruikte data en/of rekenmethoden. Het zou goed zijn hier in de nieuwe Nota peilbeheer helder over te zijn. Aan de andere kant: rekenmethoden zijn snel achterhaald. Je zou dan iets kunnen formuleren als 'toepassen best beschikbare technieken'.

Prioriteit bij waterkwantiteit of waterkwaliteit?

Of waterkwantiteit of waterkwaliteit de hoogste prioriteit heeft bij de peilafweging hangt af van het gebied. Het zou goed zijn om in de nieuwe nota gebieden aan te wijzen waar kwantiteit of kwaliteit prioriteit heeft.

Verslag

Plaat met belangen: Wat vindt u het belangrijkste? Waar zitten uw grootste zorgen?

Wel stickers geplakt, niet aan discussie toegekomen.

Datum
2 maart 2026

Pagina
3 van 8

Groep 2: 5 AB-leden. Voorzitter: Corine van den Berg. Notulist: Falco van Bakel.

Welke discussies zijn u bijgebleven rond peilbesluiten de afgelopen jaren? Wat zijn voor u de belangrijkste dilemma's?

Bodemdaling

- Het voor 75% volgen van de bodemdaling met het peil, na het nemen van bodemdalingremmende maatregelen na 2030 had best wat voeten in de aarde. Er is veel over vergaderd. Moeten we niet naar 50%? Er waren partijen die meer en minder wilden, dus knap dat we daar uit zijn gekomen.
- De discussies verliepen volgens verwachting. De belangen van agrariërs kwamen in AB-discussies over peilbesluiten/watergebiedsplannen niet aan de orde (wel bij de voorbereiding van het peilbesluit). Dat geeft het gevoel dat agrariërs worden afgebrand, vooral in veenweidepolders waar CO₂-uitstoot en vernatting belangrijke thema's zijn.
- Bovendien is vaak een reden van een nieuw peilbesluit dat het ingestelde peil niet te handhaven is. Dat merk je ook in de zomer als alles droogvalt. De vraag is of we de afspraken in een peilbesluit ook vast kunnen houden in de praktijk.

Toekomstperspectief en brede welvaart

- De discussies in het AB rondom peilbesluiten zijn vaak economisch van aard. De vraag is of we niet meer moeten kijken naar ecologie, toekomstige generaties en dergelijke. Het is belangrijk een goede balans te brengen in de situatie nu en toekomstbestendigheid. Dat speelt ook op andere terreinen, dus moeten we daar ook niet meer aandacht aan besteden in de discussies over peilbesluiten?
- Binnen de Unie van Waterschappen speelt op dit moment een discussie over brede welvaart. Het is belangrijk om na te denken over wat een brede welvaartsaanpak zou kunnen zijn voor de nota peilbeheer. Daarvoor moeten we eerst feiten en belangen van verschillende spelers weten.
- Een ruimer toekomstperspectief in de nota zou goed zijn, bijvoorbeeld 2100. Het is belangrijk om onze blik open te houden en ruimte te nemen om beslissingen bij te stellen. De huidige nota peilbeheer is erg conservatief ingesteld. Niet-agrariërs vinden dat het niet meer kan. Binnen de maatschappij botsen hier verschillende belangen.

Peilafwijkingsgebieden

Het peilbesluit is het resultaat van een brede gebiedsafweging.

Peilafwijkingsgebieden zorgen voor het opknippen van peilgebieden, buiten het AB-afwegingsproces om. Dit kan worden gezien als ondermijning van het politiek-bestuurlijke proces. Hoe gaat AGV hiermee om? Welke kaders gebruiken we hiervoor?

Verslag

Plaat met belangen: Wat vindt u het belangrijkste? Waar zitten uw grootste zorgen?

Datum
2 maart 2026

Pagina
4 van 8

Klimaatverandering

- Klimaatverandering is de grootste zorg én het belangrijkste. Als we daar niks aan doen, dan heeft de rest geen zin. Er gebeurt veel te weinig.
- Klimaatverandering wordt steeds belangrijker, daar moet je je gebied wel op inrichten door adaptatie.
- De focus moet liggen op adaptatie, niet mitigatie, want dat gaan we niet winnen. Het is een druppel op een gloeiende plaat die veel kost – ook al kunnen we best een stapje doen. Bijvoorbeeld inplannen van waterberging en wateroverloopgebieden. We zijn een drukbevolkt gebied, dus waar laat je het water naartoe lopen? Hoe maak je die keuze? Maak een goede afweging over waar je het wel of niet doet.

Kunnen uitvoeren van de primaire taken van het waterschap

- Verschillende AB-leden hebben zorgen geuit over de primaire taken van het waterschap:
 - Waterkeringen zijn een belangrijke primaire taak. Grootste zorg zit bij technische assets.
 - Zoetwaterbeschikbaarheid is belangrijk. We hebben zoet water nodig en aanvoer wordt steeds moeilijker. We hebben zorgen over de technische assets, met name bij piekbuien (sluizen en boezemgemalen bij weersextremen) en onderhoud.
 - Waterkeringen en technische assets zijn belangrijk. We zijn bezig met beestjes en ecologie, maar we zijn een functionele overheid en we moeten water weg kunnen pompen. Dit is onze kerntaak en daar moeten we focus op houden. Onze zorg zit bij het gegeven dat het niet goed gaat met de technische assets.
 - De zorg over technische assets zit ook bij zuiveringen, dat is ook een primaire taak (maar heeft een beperkte relatie met de nota peilbeheer).
 - Waterkwaliteit is een grote zorg, want gaan we de KRW-doelen wel halen? Als we de sloot de ruimte geven met een natuurvriendelijke oever, dan kan de peil iets omhoog gaan zonder dat de landbouw er last van heeft. Maar waterkeringen zijn het belangrijkste.
 - Grondwater is onduidelijk en ongrijpbaar in wat we kunnen bijdragen in ons peilbeheer en in de nota.
- Wat onze kerntaken zijn, is aan het vervagen. Zo hoort het belang van klimaat niet bij de kerntaken van AGV, maar bij de landelijke overheid. Wij hebben specifieke taken en wij zijn een functionele overheid. Waar houdt de verantwoordelijkheid van AGV op? CO2-reductie is niet voor ons om over te besluiten *(red: vanuit recente rechtspraak blijkt dat AGV geen peilbesluit kan nemen met alleen als doel om CO2 te reduceren. Een peilbesluit mag daarentegen niet leiden tot onaanvaardbare effecten op CO2-emissies uit veen. AGV mag wel een peilbesluit nemen met alleen als doel om de bodemdaling te remmen in verband met de wisselwerking tussen peilbeheer en waterkwaliteit. Dit punt wordt ook besproken in de beeldvormende sessie 2 m.b.t. de nieuwe nota peilbeheer)* Hiervoor is een landelijke aanpak nodig, dat kunnen we niet regelen in peilbesluiten!

Verslag

- Ook via de wetgeving kom je in een de discussie wat wel en niet de taak van het waterschap is. Een vergelijkbare takendiscussie speelt bijvoorbeeld bij knaagdieren en bevers die in dijken graven.
- Volgens Art.1.3 Omgevingswet moeten wij zorgen voor een veilige en gezonde fysieke leefomgeving, ook vanwege de intrinsieke waarden van de natuur. Je zorgt als waterschap ook voor CO₂-uitstoot en het waterschap is daar dus ook verantwoordelijk voor.

Datum
2 maart 2026

Pagina
5 van 8

Groep 3: 7 AB-leden. Voorzitter; Annemarieke Verbout, Notulist: Renske Klein.

Welke discussies zijn u bijgebleven rond peilbesluiten de afgelopen jaren? Wat zijn voor u de belangrijkste dilemma's?

Bodemdaling en bijbehorende CO₂-uitstoot

- De excursie naar de Noordse Buurt is bijgebleven.
- De excursie naar Baambrugge Oostzijds is bijgebleven en de discussie aldaar over de bodemdaling en broeikasgassen.
- Remmen van uitstoot van broeikasgassen in veenweide lijkt wel een hoofdtaak te worden van AGV. De discussie wordt gevoerd alsof alles valt of staat met CO₂. Maatschappelijk gezien is 'vernatten' een wens, maar het conflicteert met agrarische bedrijfsvoering. Agrariërs moeten dan meer kunstmest gebruiken en dat is ook slecht voor het milieu. Het conflicteert met de kringloopaanpak, waarbij agrariërs alles zo efficiënt mogelijk proberen te benutten.
- Wat weegt nu het zwaarst? De functie om te kunnen boeren of de afspraak om CO₂ te besparen? Boeren wordt moeilijker bij hogere peilen. Welk belang weegt het zwaarst en waar ligt onze prioriteit?
- We moeten aan de lange termijn gaan denken. Wat betekenen de beslissingen van nu voor de lange termijn? Voor boeren, bewoners, maar ook voor het waterschap zelf. Ook boeren hebben een goed langetermijnperspectief nodig. De afweging moet breed: CO₂ moet geen hoofdonderwerp zijn, maar integraal worden meegenomen.

Funderingsproblematiek

Wie gaat funderingsproblemen door bodemdaling betalen en hoe komt dit nu terug in een peilbesluit? Annemarieke geeft aan dat we in stedelijk gebied peilen over het algemeen niet verlagen. En in landelijk gebied willen we juist omhoog, waardoor er minder verzakkingen komen.

Wateroverlast

- Het is de gemakkelijkste weg als de provincies de norm voor wateroverlast aanpassen, waarna de waterschappen dat netjes volgen. Keerzijde is dat de boeren last kunnen krijgen. Grasland is niet een vlak biljartlaken. Als de provincie de normen versoepelt, dan krijgen sommige boeren de rekening. Daar moet compensatie voor komen, bij voorkeur door het Rijk of provincie, maar niet door het waterschap.
- Hoe zit het met overstromingsgebieden? Annemarieke licht toe dat dit niet past binnen het gesprek over de nota peilbeheer, omdat overstromingsgebieden nodig zijn voor noodberging. In de 'Water bodem sturend-brief' staat dat laagste 10% van een gebied vrij moet blijven van bebouwing, zodat water daar naartoe kan stromen.

Verslag

Participatie

Zorg voor nauwkeurige participatie. Stel deze in het AB ter discussie, misschien in een andere vorm. Er wordt hier spanning vanuit de boerenachterban verwacht.

Datum

2 maart 2026

Pagina

6 van 8

Plaat met belangen: Wat vindt u het belangrijkste? Waar zitten uw grootste zorgen?

Water raakt iedereen

Water raakt boeren, stedelijk gebied, landelijk gebied: we moeten voor iedereen in het waterschap zitten. Het raakt iedereen en dat is een zorgpunt.

Waterkwaliteit:

- We zien de waterkwaliteit overal steeds slechter worden en we doen er te weinig aan. Deze zorgen hebben misschien weinig met peilbeheer te maken.
- Er is ook sprake van uitspoeling, we hebben nog een lange weg te gaan.
- De koers moet zijn gericht op behoud van grasland. Dat is goed voor milieu en waterbeheer. Zwarte bodem is slecht voor de waterkwaliteit, vanwege uitspoeling. We moeten grasland behouden, terwijl er minder koeien komen. Omzetten van grasland naar bouwland (akkerbouw) is een zorgpunt.

Wateroverlast:

In combinatie met peilopzet en waterberging. Delen van de polder zullen onder water lopen, enkele boeren worden dan eventueel onevenredig getroffen.

- De huidige wateroverlastnormen zijn een zorgpunt: stedelijk-natuur-akkerbouw-grasland.

Zoetwaterbeschikbaarheid

- Drinkwater is een zorgpunt.

Waterveiligheid

We wonen allemaal onder NAP. Het moet droog blijven.

Grondwater:

Grondwater heeft veel invloed op van alles, maar we kunnen er als waterschap niet veel aan doen. We moeten het slaan van illegale putten tegengaan.

Waterrecreatie:

Speedboten zijn slecht voor de oevers.

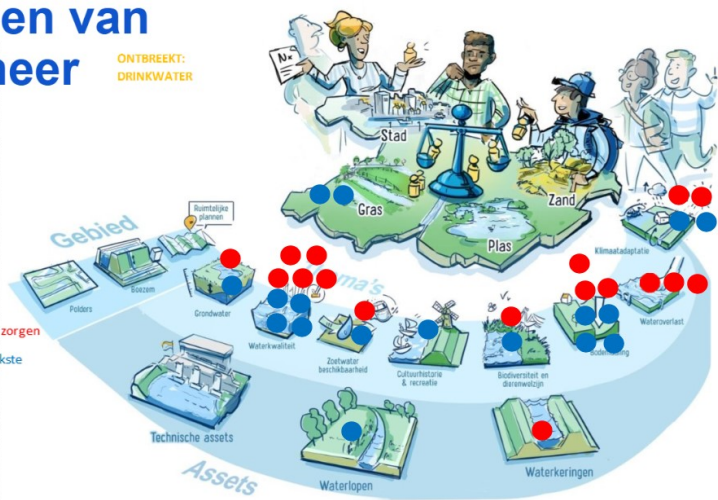
Plaat met belangen: zorgpunten en belangrijkste onderwerpen

Verslag

Belangen van peilbeheer

ONTBREEKT:
DRINKWATER

- Hier zitten mijn grootste zorgen
- Deze vind ik het belangrijkste

Datum

2 maart 2026

Pagina

7 van 8

Het overall resultaat van de drie deelgroepen.

Stakeholders voor de Nota Peilbeheer

Aangevuld tijdens de technische sessie door AB-leden.

Stakeholders voor de Nota Peilbeheer
Overheden
Provincie Noord-Holland
Provincie Utrecht
Provincie Zuid-Holland
Gemeenten
Andere waterschappen
Rijkswaterstaat
Maatschappelijke partijen
Natuurmonumenten
Staatsbosbeheer
Landschappen
LTO-Noord
NAJK
Agractie
Farmers Defence Force
Nederlandse Melkveehoudersbond
Agrarisch collectieven
Gebiedscoöperaties
Hengelsportverenigingen
Recreatieschappen
HISWA
Cultuurhistorie
Rijksmonumenten/Rijksdienst voor cultureel erfgoed
Roeibond
Kanobond
Bouwend Nederland
Huishoudens en burgers
Inwoners waterschap AGV

Verslag

Stakeholders voor de Nota Peilbeheer
Stoel van de toekomst
Generatietoets / Jongeren
Energie Samen
Stad / stedelijk gebied
Neprom (brancheorganisatie maatschappelijk betrokken project- en gebiedsontwikkelaars) etc
Vereniging Eigen huis
Bedrijven
Koepels (ORAM, VRO)
Flora en fauna
Beschermde soorten
Vogelbescherming
Ravon
Zoogdierenvereniging / Calutra
Nivon
Zoöp (sprekers voor de levenden)

Datum

2 maart 2026

Pagina

8 van 8